

Cílem mého článku bylo objasnit základní otázky spojené s obecným obsahem a úkoly vojenské strategie, zdůvodnit nezbytnost vypracování vojenské strategie ČSFR. Pokud jsem se zmínil o některých konkrétnějších problémech tvorby koncepce naší vojenské strategie, pak jde pouze o jejich nástin. Jejich konkrétní řešení může totiž vypracovat pouze široký vysoce odborně připravený kolektiv.

Plukovník Ing. Ladislav Klíma, CSc.

PROFESIONALIZACE A STRUKTURA OZBROJENÝCH SIL

V podmínkách utváření pluralitní demokracie v ČSFR je definitivně nastolena otázka vybudování malé profesionální armády na zásadách obranné vojenské doktríny, armády, která bude plně zabezpečovat státní svrchovanost a neporušitelnost hranic státu.

Cílem je vybudování malé profesionální armády, tedy takové, která bude sestavena z dobrovolníků – profesionálů, profesionálních složek teritoriálních sil a orgánů řízení obrany.

Profesionalizace ČSA je komplexním problémem. Dotýká se všech oblastí výstavby, života a činnosti armády a zahrnuje složitý systém nehmotných a hmotných procesů obsahující vnitřní i vnější vazby. Řešení vyžaduje strategické myšlení a musí se stát předmětem strategického řízení.

Výstavba početně malé vysoce efektivní profesionální armády je cílem, o který usiluje s různými výsledky většina demokratických států. Snaží se o to i ČSFR a ČSA, která se připravuje uskutečnit komplexní program profesionalizace.

Cílový model výstavby ČSA do roku 2005 počítá s vytvořením pravidelných a teritoriálních ozbrojených sil. Pravidelné síly budou budovány jako profesionální, určené k vedení obrany (operací a bojů). Teritoriální síly budou budovány jako základna vojenského výcviku vojáků v činné a záložní službě pro mírové i válečné doplňování pravidelných, jakož i teritoriálních sil.

Pravidelné ozbrojené síly budou tvořit jádro ČSA, jejichž organizační struktura, personální výstavba (cílově plně profesionalizované útvary a svazky) jim umožní kdykoli zahájit vedení operací a bojů.

Vzhledem k nejpravděpodobnějšímu možnému charakteru ohrožení státu v období do vytvoření efektivního systému evropské bezpečnosti, nebo variantně vstupu ČSFR do NATO (kdy při lokálním konfliktu se sousedním státem by se ČSFR byla nucena bránit sama bez vnější pomoci), územní rozloze, charakteru osídlení, terénním podmínkám i možnému průběhu války, silné závislosti na zahraničních surovinách a energetických zdrojích, malé rozloze státního území, vysoké koncentraci obyvatelstva a průmyslu, možnosti útoku z různých směrů, dokonce i z více azimutů současně, se **dosavadní struktura ozbrojených sil jeví jako neúčelná.**

Ze scénáře, že ČSA bude vést obranné operace samostatně bez pomoci spojeneckých vojsk lze vyvodit, že:

- organizační struktura musí být maximálně jednoduchá, bez zbytečných mezičlánků prodlužující informační toky a bránící systému velení reagovat na změny situace ve skutečném čase,
- hlavní strukturální prvky musí být vysoce mobilní, schopné samostatné činnosti bez velkých nároků na všechny druhy zabezpečení,
- strukturální prvky musí dovolovat pružný manévr pohybem, silami a prostředky i jejich rychlé přeskupení,
- se může vytvořit situace, kdy válka bude vedena na více izolovaných bojištích, kde manévr většími svazky a svazy nepřichází pro ČSA v úvahu.

Proto je třeba zvážit, zda **základní operačně taktickou jednotkou pozemního vojska by měla být brigáda zahrnující 4 až 6 praporů, v případě potřeby by z brigád bylo možné vytvořit armádní sbor.** Prapory jsou vhodné prvky umožňující přeskupení vojsk, vytváření potřebných dočasných struktur pro plnění speciálních operací a úkolů. Toto pojetí odpovídá i možným představám o početnosti pozemního vojska.

Předpokladem úspěšného procesu profesionalizace je kvalitní přípravná etapa. V té by mělo mimo jiné dojít k vytvoření systémových předpokladů pro uskutečnění programu profesionalizace, zejména v oblasti řízení a organizačních struktur, ve vytvoření nezbytných materiálních podmínek pro změny v oblasti vojenského výcviku, vzdělávání i služby. Jako velice závažný se jeví předpoklad oddělit u FMO a ČSA správní řízení od velení vojskům.

Po uskutečnění uvedených předpokladů se vytvoří prostor v oblasti správního řízení k nahrazení příkazového řízení manažerským s využitím nepřímých a hodnotových nástrojů řízení, oddělení strategického řízení od operativního, nahrazení plánování založeného na centralizovaném přidělování lidských, finančních a materiálových zdrojů plánováním založeným na řízení podle cílů s využitím kapitol vojenského rozpočtu.

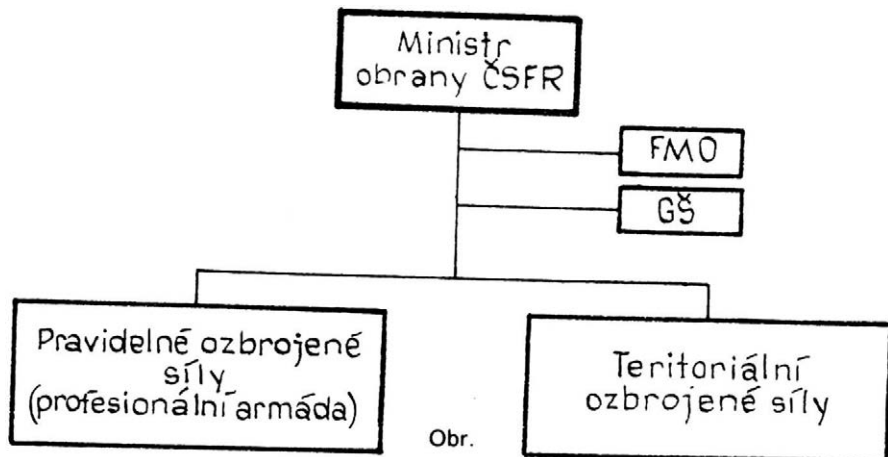
V oblasti velení vojskům to bude představovat vytvoření pravidelných ozbrojených sil určených pro přímé nasazení do bojů a operací bez mobilizačního doplňování, zahrnující velitelství pozemního vojska, letectva a protivzdušné obrany jako jádro ozbrojených sil.

K profesionalizaci jádra ozbrojených sil je vhodné přistupovat metodou

modulární výstavby při zabezpečení přechodu do organizace divize –
– armáda na brigádu – sbor.

Při vytváření teritoriálních ozbrojených sil je nezbytné počítat se **zemskými velitelstvími**. V zemských velitelstvích založit **náborová střediska, výcviková velitelství, výcvikové základny a školní brigády a prapory**.

Z dostupných informací, zkušeností vyspělých armád, ale i určitých předpokladů je možné uvažovat o následující modelové struktuře – viz obr.

Pravidelně ozbrojené síly (profesionální armádu) členit na:

- velitelství pozemního vojska,
- vševojskové brigády a samostatné prapory druhů vojsk,
- velitelství letectva a protivzdušné obrany,
- sbor PVOL (protivzdušné obrany a letectva).

Teritoriální ozbrojené síly (se základní vojenskou službou na základě všeobecné branné povinnosti a záložní vojenskou službou) členit na:

- výcvikové velitelství,
- organizačně mobilizační velitelství,
- velitelství civilní obrany,
- zemská velitelství:
 - výcviková základna,
 - teritoriální vojsko,
 - náborová střediska,
 - místní vojenské správy,
 - orgány, organizace a zařízení civilní obrany.

K uvedenému struktuře je v podmínkách ČSA nezbytné přecházet postupně. Závažnost, rozsah a náročnost řešení směřují k cílově programovému přístupu.